

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
EU&Projekt@lbst.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar om tilskud til miljø- og klimateknologi 2023

Landbrugsstyrelsen har den 26. juni 2023 sendt udkast til bekendtgørelse og vejledning om tilskud til investering i udvalgte miljø- og klimateknologier 2023 i høring (j.nr. 23-23335-000031). Hermed fremsendes høringssvar fra Landbrug & Fødevarer. Høringssvaret er udarbejdet med input fra rådgivere, leverandører, SEGES m.fl. Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for opfølgende dialog og vil kunne formidle kontakt til de eksperter på forskellige områder, som har bidraget til dette høringssvar.

Generelle bemærkninger

Det er positivt, at ordningen fortsætter, og at der er fundet et større beløb til ordningen, der har en pulje på i alt 570 mio. kr. Det er helt afgørende, at alle pengene i landdistriktsprogrammet 2014-2022 bliver hjemtaget til Danmark til gavn for udvikling af dansk landbrug.

Projektperioden er 1 år og begynder den dag ansøgningen sendes ind til Landbrugsstyrelsen. I denne tilskudsordning er det ikke muligt at ansøge om projektførlængelse. Det er heller ikke muligt at søge om indholdsmæssige ændringer af projektet, når ansøgningsrunden er lukket.

I lyset af vigtigheden af at alle penge kommer ud at arbejde til gavn for bæredygtig udvikling af landbrugsproduktionen og i lyset af at der ikke er mulighed for forlængelse, så vil Landbrug & Fødevarer opfordre til at projektperioden generelt forlænges til 1. juli 2025 for alle tilsagn, der gives.

Særligt om definition af minimumsinvesteringer

Det var yderst positivt, da fødevarerministeren den 24. april 2023 meddelte i pressemeddelelse, at tilskudsgrundlaget for teltoverdækning af gylletanke er reduceret til 100.000 kr., hvilket betyder at langt flere har mulighed for at ansøge tilskud hertil. Det er også meget positivt, at ordningen åbnes for bedrifter uden egen husdyrproduktion.

Landbrug & Fødevarer ser ikke noget til hinder for, at man nedsætter kravet til minimumsinvesteringerne på alle indsatsområder til 100.000 kr. så også mindre og mellemstore landbrug mere generelt kan få glæde af puljen. Det kunne fx være tilskud til halsremme og lignende med lav stykpris.

Særligt om økologi

I lyset af at den kommende puljes størrelse, så vil Landbrug & Fødevarer opfordre til at ordningen i højere grad åbner op for tilskud til økologisk produktion. I det fremlagte udkast er økologer udelukket fra indsatsområderne 6,7 og 8.

L&F finder det uhensigtsmæssigt, at økologer er helt udelukket fra indsatsområder, der har til formål at reducere pesticidforbruget. Ordningens overordnede formål er at reducere miljø- og

klimapåvirkningen fra den primære jordbrugsbedrift og bidrage til en grønnere produktion i både husdyr-, planteavl- og gartnerisektoren. Det er derfor vigtigt, at indsatserne ikke kun retter sig mod at styrke konventionelle bedrífers mulighed for at reducere pesticidanvendelsen. De skal også bidrage til at reducere pesticidforbruget ved at fastholde de arealer, der i dag dyrkes pesticidfrit i den økologiske planteavl samt bidrage til yderligere omlægning.

Flere af de teknologier, der kan søges til under indsatsområderne 6,7 og 8, er yderst relevante i store dele af den økologiske planteproduktion, hvis man skal udvikle og opretholde en klimarigtig, effektiv og konkurrencedygtig produktion. En udelukkelse fra at kunne søge tilskud til teknologierne vil derfor medføre en ringere dyrkningsmæssig situation for økologisk planteavl set i forhold til konventionel produktion. Det kan risikere at føre til øget tilbagelægning. Samtidig nedsætter det motivationen for omlægning af nye arealer, hvis man dermed afskæres fra at få tilskud til en lang række vigtige teknologier.

Set i forhold til ordningens formål om at understøtte bedrífernes produktivitet og levedygtighed forekommer det desuden urimeligt at udelukke en væsentlig del af sektoren fra at kunne udnytte ordningen optimalt. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at økologer også kan søge relevante teknologier under indsatsområderne 6,7, og 8.

Konkrete teknologier der skal være tilgængelige for økologer

I skemaet, der er vedlagt som bilag 1, er listet de specifikke teknologier under indsatsområderne 6,7 og 8, som Landbrug & Fødevarer vil opfordre til bliver gjort tilgængelige for økologer under miljø- og climateknologi 2023. For de fleste teknologiers vedkommende var tilsvarende eller lignende teknologier tilskudsberettigede under Økologisk Investeringsstøtte 2022 (tilføjet i højre kolonne), hvilket understreger deres relevans også under denne ordning.

I forhold til effektiviteten af pesticidreduktion, så bør beregningen af effekten for økologer sammenlignes med den situation (jf. indledende perspektiver), hvor afgrøden alternativt dyrkes konventionelt uden brug af teknologien.

Særligt om reduktion af pesticidforbruget i kartoffelavl

Landbrug & Fødevarer har modtaget en række bemærkninger fra Brancheorganisationen Danske Kartofler. Det er følgende:

Formålet med indsatsområde 7 er at reducere pesticidforbrug i kartoffelavl. Teknologierne i indsatsområde 7 er målrettet kartoffelavlere, hvor de nye teknologier primært skal anvendes i stedet for kemisk vækststandsning med Reglone.

I oversigten indgår kun topknuser i kombination med toptrækker (7.1 og 7.2), stængelknusning kombineret med tildækning (7.3 og 7.4) og topknuser i kombination med fladebrænder (7.4 og 7.5). Pyraflufen (Mizuki) forventes registreret i 2023 til brug ved vækststandsning af kartofler, hvor pyraflufen kan kombineres enten med Reglone eller mekanisk aftopning. Selvom topknusning ikke er ønskværdigt i forhold til spredning af bakteriesygdomme, så vil en topknusning med en specielformet topknuser efterfulgt af en kemisk behandling med pyraflufen udgøre en alternativ løsning i nogle sorter specielt indenfor produktionen af spisekartofler.

Topknusning vil derfor i nogle sorter være et alternativ til Reglone, og den specialudformet topknuser bør derfor kunne opnå støtte uden at skulle kombineres med en toptrækker eller fladebrænder.

De mekaniske løsninger (EnvimaxX, DiscMaster og CrownCrusher) er endnu ikke udviklet til et niveau, hvor de udgør et alternativ til den kemiske nedvisning eller en kombination af mekanisk topknusning og kemisk nedvisning. Talrige demonstrationer hos avlere viser, at der hvert år fremkommer nye og uforudsete kombinationer af sorter, jordtyper, vækstforhold og jordfugtighed, som gør, at der fortsat er nogle udviklings- og tilpasningsopgaver, som skal løses og testes, før de mekaniske løsninger kan anbefales til en bredere kreds af avlere.

Afgrødekoder.

Det gælder generelt for alle teknologier i miljø- og teknologiordningen, som kan anvendes i kartofler, at teknologien skal anvendes på én af følgende afgrødekoder: 149-152, 154-156. Der er kommet en ekstra afgrødekode til (afgrødekode 157) siden ordningens udformning.

Bemærkninger til bekendtgørelsen

§ 3:

Nyetablerede landmænd, der ikke har minimum 830 arbejdstimer på ansøgningstidspunktet, bør kunne kvalificere til tilskud, da det centrale bør være at ansøgeren har arbejdstimerne, når der investeres. På den måde vil tilskuddet også kunne komme nyetablerede landmænd til gavn.

§8:

Ved projektlighed vil ansøgning om overdækning af gyllebeholdere prioriteres med landbrug med kvæg og/eller svin som sidste prioritet. Hvad er begrundelsen for dette? De vil typisk have den store mængde af tanke og dermed også de lokaliteter, hvor der potentielt kan reduceres mest muligt. I lyset af den store pulje, så må det forventes, at der er tilskud til alle ansøgere, der lever på til kravene.

§ 9:

Der regnes med en projektperiode på 1 år fra ansøgningstidspunkt og 1 år frem. Det er meget kort tid, da der senere nævnes, at det ikke er muligt at forlænge projektperioden.

Begrundelse:

I forbindelse med enkelte af teknologierne vil det være nødvendigt at fremskaffe en ny miljøgodkendelse inden investeringen kan foretages – f.eks. etablering af miljøgulve eller gylleforsuring. Det er ikke en betingelse at disse er anskaffet inden ansøgning, men blot i forbindelse med projektet. Det synes urealistisk at opnå indenfor 1 år – inkl. udførelse. Hvis der ikke laves en egentlig modenhedsvurdering, så bør man klart kommunikere, at man kun bør søge om tilskud, der har en realistisk mulighed for at blive gennemført inden for den korte frist. Som skrevet indledningsvist bør projektperioden generelt vare til 1. juli 2023 for alle.

§ 13 nr. 6

I udkast til bekendtgørelse er der en fejlhenvielse i 2. linje hvor følgende henvisning ændres til "som fastsat i § 45 14, nr. 6".

§ 14, stk. 5 og 6:

Der skal holdes regnskabsbilag tilgængeligt frem til 5 år og 6 mdr. efter slutudbetaling af tilskud. Og ligeledes opretholdelse af projektet i 5/3 år efter slutudbetalingstidspunktet. Det bør være regnes fra ansøgning om udbetalingstidspunktet.

Begrundelse:

Der har historisk set været lang sagsbehandlingstid på sager, og derfor vil en slutudbetaling kunne forekomme lang tid efter projektperioden er afsluttet. Hvis ovenstående fastholdes, bør der være en

grænse for hvor lang tid styrelsen må være om at sagsbehandle en slutudbetaling. Også fordi teknologier i visse tilfælde har begrænset levetid.

§ 20 nr. 5

I udkast til bekendtgørelse er der en fejlhenvi­sing i 3. linje hvor følgende henvisning ændres til "som fastsat i § ~~18~~ 17, stk. 2".

§ 20 stk. 2

I udkast til bekendtgørelse er der en fejlhenvi­sing i 2. linje hvor følgende henvisning ændres til "i § ~~15~~ 14".

§ 20 stk. 3

I udkast til bekendtgørelse er der en fejlhenvi­sing i 1. linje hvor følgende henvisning ændres til "i jf. § ~~15~~ 14, nr. 6 og 7".

§ 22, stk. 2:

Der er ikke angivet en frist for svar på tilsagn. Der bør indsættes en sætning, hvor f.eks. min 80 % af ansøgningerne forventes behandlet inden for 90 dage.

Begrundelse:

For at give ansøger mulighed for at planlægge, bestille varer/elementer og evt. indhente diverse tilladelser er det nødvendigt at vide, hvornår et eventuelt tilsagn forventes. Som tidligere nævnt er det ikke muligt på kort tid at indhente diverse tilladelser. Og dermed ikke muligt at udføre projektet indenfor projektperioden.

Bemærkninger til teknologilisten

Teknologi 1.1 Teltoverdækning

Beregning af Kapacitet: 0,8 m2 gylletank/m diameter. Formlen giver ikke umiddelbart mening!

Begrundelse:

Eksempel: Ved en gyllebeholder med en diameter på 20 meter vil det give 16 m2 overflade, hvor det korrekte overfladeareal er $r^2 \times \pi = 10^2 \times 3,14 = 314 \text{ m}^2$. Det vil give nogle forkerte udregninger af omkostningseffektivitet, som i dette tilfælde beregnes til 0,5378 kg NH3-N pr. 1.000 kr. tilskudsgrundlag i stedet for 10,5546 kg NH3-N pr. 1.000 kr. tilskudsgrundlag.

Teknologi 2.1 – 2.4 Gyllekøling

Kapacitet: 1940 m2 nettoproduktionsareal/anlæg. Nettoproduktionsarealet kan ikke være ens i 2.1-2.4!

Begrundelse:

Der vil være mulighed for et større nettoproduktionsareal i stalde med søer og smågrise i forhold til slagtesvin på samme størrelse. De drægtige søer er valgt med løsdrift med delvis fast gulv, mens både smågrise og diegivende søer (kassesti) er valgt med fulddrænede stier, hvilket ikke er standardstier. En varmepumpe med samme kapacitet kan derfor dække et meget større netto-produktionsareal i stalde med søer og smågrise end i en slagtegrisestald ved samme køleeffekt. Den valgte metode vil prioritere gyllekøling i slagtegrisestalde foran gyllekøling i stalde med søer og smågrise.

Varmepumpen skal være større i stalde med rørudslusning i forhold til stalde med linespil på samme nettoproduktionsareal, da der er større krav til køleeffekt.

- Køleeffekten skal i gennemsnit være minimum 6,5 W/m² eller 12,5 W/m² over et døgn. Der skal anvendes datalogger/energimåler til at dokumentere køleeffekten på dagsniveau. Dette er en unødigt og fordyrende stramning i forhold til teknologilistens vilkår!

Begrundelse:

Det er kun i forbindelse med lugtreduktion der er krav om daglig logning, og at der opnås en given køle-effekt pr. døgn. I forbindelse med ammoniakreduktion er der kun krav om en gennemsnitlig opnået køleeffekt over et år, som i dette tilfælde skal være 6,5 W/m². Det opstillede krav vil være fordyrende for ansøger, da han vil være nødt til at afsætte energien opsamlet i sommerhalvåret i en udvendig kalorifer i stedet for som varme i stalden i vinterhalvåret. Varmebehovet i en stald er nogenlunde fordelt med 75-80 % i vinterhalvåret og 20-25 % i sommerhalvåret. Der gives på teknologilisten mulighed for at man kan køle efter årstiden, når det gælder reduktion af ammoniak, således den opsamlede varme kan anvendes i stalden.

- Gyllekølingsanlægget skal være aktivt alle timer i døgnet året rundt (100 pct. driftstid). Der skal anvendes timetæller til at dokumentere driftstiden. Dette er en unødigt og fordyrende stramning i forhold til teknologilistens vilkår!

Begrundelse:

I dag leveres de fleste varmepumper frekvensstyret, hvilket betyder, at de er i drift stort set alle årets timer, men blot kører op og ned i ydelse efter det behov/varmetræk, der er fra buffertanken. Det er derfor kun på de ældre varmepumper (on/off pumper) timetæller giver mening. Og som beskrevet ovenfor vil det være et unødigt og fordyrende krav jf. teknologilisten, at pumpen skal være i drift alle årets timer, når det gælder ammoniakreduktion.

Under obligatoriske elementer skal være:

- Energimåler/datalogger, der kan logge køleydelsen i kWh pr. dag, måned og år
  - Timetæller, der kan registrere driftstiden i timer for varmepumpen pr. år
- erstattes med:
- Energimåler/datalogger, der kan logge køleydelsen i kWh pr. år
  - Eller en timetæller, der kan registrere driftstiden i timer for varmepumpen pr. år (kun on/off varmepumper)

Teknologi 2.5 – 2.7 Kemisk luftrensning (syre + base)

Kapacitet: 813 m² nettoproduktionsareal/anlæg. Der kan ikke regnes med samme nettoproduktionsareal i 2.5-2.7!

Begrundelse:

Ventilationsbehovet i forhold til nettoproduktionsareal er ikke ens for slagtesvin, smågrise, diegivende søer og drægtige søer. Miljøeffekterne er beregnet for 20% delluftrensning og luftrenseanlægget er sat til 25.000 m³/time. Det vil svare til hhv. ca. 710 m² nettoproduktionsareal for slagtegrise, ca. 830 m² nettoproduktionsareal for smågrise, ca. 1400 m² nettoproduktionsareal for diegivende søer (kassestier) og ca. 2200 m² nettoproduktionsareal for drægtige søer. Det er således en stor afvigelse, som vil prioritere slagtesvin og smågrise foran diegivende og drægtige søer.

Teknologi 2.8 – 2.10 Kemisk luftrensere (syre)

Kapacitet: 813 m² og 707 m² nettoproduktionsareal/anlæg. Der gælder samme begrundelse som ovenfor, dvs. hhv. ca. 710 m² nettoproduktionsareal for slagtegrise, ca. 830 m² nettoproduktionsareal for smågrise, ca. 1400 m² nettoproduktionsareal for diegivende søer (kassestier) og ca. 2200 m² nettoproduktions-areal for drægtige søer. Der kan ikke regnes med samme nettoproduktionsarealet i 2.8-2.10, da det vil prioritere slagtegrise og smågrise foran diegivende og drægtige søer.

Teknologi 2.11 – 2.13 Biologisk luftrensere

Kapacitet: 1940 m² nettoproduktionsareal/anlæg. Der gælder samme begrundelse som ovenfor. Dog er kapaciteten i anlægget større og beregnet ud fra slagtegrise på ca. 69.000 m³/time, dvs. hhv. ca. 1940 m² nettoproduktionsareal for slagtegrise, ca. 2300 m² nettoproduktionsareal for smågrise, ca. 3900 m² netto-produktionsareal for diegivende søer (kassestier) og ca. 6000 m² nettoproduktionsareal for drægtige søer. Der kan ikke regnes med samme nettoproduktionsarealet i 2.11-2.13, da det vil prioritere slagtegrise og smågrise foran diegivende og drægtige søer.

Teknologi 2.11 Biologisk luftrensere - slagtesvin

Der er flere typer biologiske luftrenser på det danske marked. En biologisk luftrensere vil typisk enten være placeret som et luftrensermodul uden for stalden eller det vil være et luftrensermodul, der er indbygget i et selvstændigt staldrum som en del af staldbygningen.

Derfor bør formulering under obligatoriske elementer have følgende tilføjelse (**rød markering**):

- Betonplatform til placering af luftrensningsanlæg uden for stalddet eller **at luftrensermodulet er indbygget i et selvstændigt staldrum som en del af staldbygningen.**

Teknologi 2.12 Biologisk luftrensere - smågrise og diegivende søer

Jf. forklaring beskrevet for Teknologi 2.11.

Derfor skal formulering under obligatoriske elementer have følgende tilføjelse (**rød markering**):

- Betonplatform til placering af luftrensningsanlæg uden for stalddet eller **at luftrensermodulet er indbygget i et selvstændigt staldrum som en del af staldbygningen.**

Teknologi 2.13 Biologisk luftrensere - drægtige søer

Jf. forklaring beskrevet for Teknologi 2.11.

Derfor skal formulering under obligatoriske elementer have følgende tilføjelse (**rød markering**):

- Betonplatform til placering af luftrensningsanlæg uden for stalddet eller **at luftrensermodulet er indbygget i et selvstændigt staldrum som en del af staldbygningen.**

Teknologi 2.14 Punktudsugning med luftrensning – konventionel stald, slagtesvin

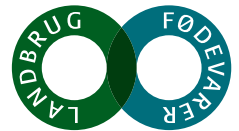
Kapacitet: 707 m² nettoproduktionsareal/anlæg. Kapaciteten er sat for lavt!

Begrundelse:

Der er regnet med luftrensningsanlæg med ét trin med syreopløsning, dvs. en kemisk luftrensere (syre).

Ud fra en luftkapacitet på 25.000 m³/time og 10% punktudsugning vil det medføre et nettoproduktions-areal på ca. 1400 m².

Obligatoriske elementer. Der mangler elementer!

Begrundelse:

Luftrenseren vil have samme krav som under 2.8-2.10, dvs.

- Betonplatform til placering af luftrensningsanlæg uden for staldsystemet.
- Tilslutning til vand og beholdere med syre.
- Rørsystem til afledning af spildevand/læsevæske fra luftrenseren.

Standardomkostning til obligatoriske elementer: 639.000 kr. pr. anlæg. Omkostningen er sat for lavt!

Begrundelse:

Standardomkostningen er sat lig med omkostningen beregnet i 2.8-2.10. En ventilationskanal til punkt-udsugning må dog forventes at være dyrere end en luftkanal til sammenkobling af luftrenseren til ventilationssystemet.

Teknologi 2.15 Punktudsugning med luftrensning – intelligent konceptstald, slagtesvin

Obligatoriske elementer. Der mangler elementer.

Begrundelse:

Luftrenseren vil have samme krav som under 2.8-2.10, dvs.

- Betonplatform til placering af luftrensningsanlæg uden for staldsystemet.
- Tilslutning til vand og beholdere med syre.
- Rørsystem til afledning af spildevand/læsevæske fra luftrenseren.

Teknologi 2.16 Gylleforsuringsanlæg - slagtesvin

Kapacitet: 1940 m² nettoproduktionsareal/anlæg. Kapaciteten er sat meget for lavt!

Begrundelse:

Et gylleforsuringsanlæg kan håndtere op til 6 gyllekredse, som hver kan have en kapacitet på op til 1200 m² gyllekumme. Dermed kan kapaciteten være op til 7000 m² nettoproduktionsareal pr. gylleforsuringsanlæg. Der er typisk kun et anlæg pr. ejendom.

Der mangler mulighed for at søge tilskud til gylleforsuringsanlæg til sostalde. Gylleforsuring anvendes i dag i en del sostalde.

Teknologi 3.1 og 3.2:

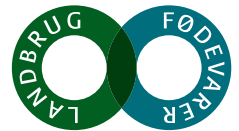
Der er angivet 46 m² nettoproduktionsareal ved mælkemålere, hvilket svarer til 1 måler pr 5,75 ko ved 8 m² pr. ko. Størrelse på malkestald kan variere, men ved f.eks. 300 køer vil 2x16 eller 2x24 malkepladser være normalt. Det svarer til 9,38 eller 6,25 køer pr måler. Det vil betyde hhv. 75 eller 50 m² nettoproduktionsareal i stedet. Er der tale om en karrusel vil tallet ligeledes variere, hvor 300 køer kan malkes i 50 pladser karrusel. Det giver 48 m² nettoproduktionsareal.

Det er afgørende, at det er helt klart for ansøgerne, hvad der skal til for at godkende en investering.

Teknologi 3.3-3.5:

Det bør præciseres, at det er ok med port i den gennemgående mur.

Der er beregnet 235 m² nettoproduktionsareal pr. løsning. Dvs. én løsning skal servicere 29 køer. Da løsningen giver mulighed for at vælge mellem flere opsætninger, vil det være forskelligt antal køer pr plads afhængigt af om der etableres foderkrybbe ved malkepladserne eller om der indsættes kraftfoderautomater. I DCA-rapport er angivet 25 køer, hvilket dermed angiver 200 m²

nettoproduktionsareal. Jf. ovenstående under teknologi 3.1 og 3.2 vil en foderkrybbe i malkestalden kunne beregnes ligeledes.

I DCA-rapport er levetiden for teknologien 3.3 beskrevet til 12 år, mens der i bekendtgørelsens tekst er en levetid på 22 år.

Teknologi 3.12:

I DCA-rapport er oplistet præfabrikeret betongulv, overstøbning af spaltegulve udover gummigulvene som løsninger til etablering af miljøgulve. Det er ligeledes foto af et betongulvselement, der er vist som løsning.

I bekendtgørelsen er kun gummimåtter nævnt som en mulig løsning til etablering af miljøgulve, hvilket er uheldigt. De øvrige muligheder bør indgå, hvor man med beton kan etablere samme løsning, eller hvor man f.eks. tager et spaltegulvselement op og nedlægger et præfabrikeret element i samme størrelse men som miljøgulv. Det vil virkelig give muligheder for kvægbruget at påbegynde udviklingen i retning af flere miljøgulve i kostalde.

For teknologien gummimåtter er der i teknologilisten sat en levetid på 25 år, hvilket forstærker behovet for at alle typer af miljøgulve bør indgå i bekendtgørelsens muligheder. Levetid for gummigulve vil være 10 år. Omkostning til gummigulv er sat til 880 kr. per m². Eftersom der i denne standardomkostning er medregnet eventuelle udgifter til levering og montering vil omkostningen svare til etablering af betongulv og ikke gummigulv, da gummigulvet i indkøb ikke kommer under 1.000 kr. pr m².

Under specifikationer er nævnt at måtterne skal eftermonteres på eksisterende spaltegulv uden hældning. Det skal ligeledes være en mulighed at eftermontere på fast gulv uden hældning, som netop er den type gulv, som gulvet er udviklet til. Det er en vigtig tilføjelse. Det faste gulv skal ved etablering af måtterne sikre et afløb i form af u-skinne eller lignende mellem gummipladerne/betonudlægning.

Manglende teknologi

Teknologien "kemisk luftrensning i kombination med montering af separationsstrimler i gulvspalter og gødningsrobot" er omtalt i DCA-rapporten men er ikke med på teknologilisten. Landbrug & Fødevarer vil opfordre til at der beregnes standardomkostninger, så den kan komme med som tilskudsberettiget teknologi, fx som investering i Lely Sphere.

Bemærkninger til vejledningen

Side 26 Afsnit 3.24 punkt 3 i tabel + side 27, afsnit 3.28

Det fremgår af vejledningen, at det ikke er muligt at få tilskud til investering i teknologier, som man er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning. Det bør – i tillæg til eksempler med teltoverdækning fremgå helt klart, hvordan man forholder sig til forsuring, når det indgår som en del af kravene for at opnå en miljøgodkendelse.

Da projektperioden er kort, vil det for mange være nødvendigt at have opnået miljøtilladelse inden ansøgning. Det er vigtigt, at det ikke tolkes som, at det er lovkrav med overdækning ved ansøgningstidspunktet.

Side 29 Figur 4.1:

Der er angivet dato for ansøgning og periode, men ingen deadline for behandling af ansøgning. Der bør angives en maksimal sagsbehandlingstid. Fx på 90 dage for 90 % af sagerne.

Side 35 Beregningseksempel

I vejledning på side 35 er vist et beregningseksempel for effekt af gylletank i hønsestalde, hvor den viste beregningsmetode for miljøeffekt giver et resultat som, er mere end faktor 100 for højt.

Det viste beregningseksempel beskrives som følgende:

Standard miljøeffekt for 4.3. Gylletank i hønsestalde er: $1,09 \text{ kg NH}_3\text{-N/m}^2 \text{ gylvareal} \times 30 \text{ m diameter} \times 2.995 \text{ m}^2 \text{ gylvareal/m diameter} \times 25 \text{ år (levetid)} = 2.448.412 \text{ kg NH}_3\text{-N}$

Det svarer til en årlig reduceret ammoniakemission ende til 97.936 kg NH₃-N per år

Her er en væsentlig metodefejl for beregning af standard miljøeffekt.

AU-notat side 32 beskriver en årlig standardmiljøeffekt på $1,09 \text{ kg NH}_3\text{-N/m}^2$ **gylleoverflade** i gylletank.

Faglig begrundet standardmiljøeffekt beregnes efter følgende formel:

Miljøeffekt = overfladeareal $\times$ miljøeffekt $\times$ levetid.

Med forudsætningen 30 m i diameter af gylletank – så har gylletank et overfladeareal på 707 m².

Standardmiljøeffekt: $707 \text{ m}^2 \text{ gylleoverflade} \times 1,09 \text{ kg NH}_3\text{-N/m}^2 \text{ gylleoverflade} \times 25 \text{ år} = 19.266 \text{ NH}_3\text{-N}$

Den faktisk årlige reducerede ammoniakemission er 771 kg NH₃-N per år

Som vist giver LBST beregningsmetode for miljøeffekt et resultat som, er mere end faktor 100 for højt.

Følgekonsekvensen bliver at prioritering af hvilke ansøgte projekter der er berettiget til tilsagn, **ikke** vil ske på et objektivt og oplyst grundlag, men derimod på et fejlberegnet grundlag.

Side 35 afsnit 4.2.5

I bekendtgørelsen er der ikke hjemmelsgrundlag til den beskrevne metode for omfordeling af eventuelle overskudmidler inden for de enkelte indsatsområder. Afsnittet bør slettes.

Side 40 afsnit 4.6.3:

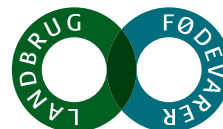
Det er angivet, at tilladelser til projektet ikke må være givet for en begrænset tidsperiode. Dette vil være tilfældet med miljøgodkendelser, der kan kræve en revurdering. Ligeledes vil en byggetilladelse altid være begrænset til 1 år. Hvis tilladelsen ikke er taget i brug indenfor 1 år, vil det kræve ny byggeansøgning. Er projektet opstartet er der dog ingen krav til slutdato.

Side 41 kasse:

Det nævnes, at projektet skal opretholdes og bilag være tilgængelige i en bestemt periode regnet fra slutudbetaling af tilskud. Det bør ændres til "tidspunktet for ansøgning om slutudbetaling".

Side 43 Figur 5.1 samt afsnit 5.1:

Projektperioden regnes fra den dag ansøgning indsendes. Det bør være fra den dag tilsagn gives. Det er meget kort tid at udføre en opgave på. Dels er der ventetid på tilsagn, hertil ventetid på

tilladelser, ventetid på materialer, ventetid på økonomisk behandling og endelig ventetid på håndværker.

Med venlig hilsen

Mette Trudsø Kruse

Chefkonsulent

EU & Frø

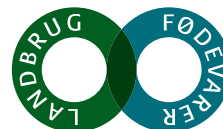
M +45 3058 2153

E mtk@lf.dk

Bilag 1 – indspil ang. økologi

Indsatsområde	Miljø- og klimateknologi 2023	Tilsvarende teknologi under Økologisk Investeringsstøtte 2022
<i>Indsatsområde 6:</i> Reducere pesticidforbruget i planteavl	<i>Teknologi 6.9</i> Førerløs såning og ukrudtsbekæmpelse mellem afgrøderækker	<i>Teknologi 4.12</i> Robotbaseret såning og ukrudtsbekæmpelse
	<i>Teknologi 6.10</i> Robotbaseret ukrudtslugning i afgrøderækker	<i>Teknologi 4.2:</i> Lugerobot til ukrudtsbekæmpelse
	<i>Teknologi 6.12</i> Kornradrenser	<i>Teknologi 4.1</i> Radrenser til effektiv bekæmpelse af ukrudt mellem rækkerne med sådstyr til mellem- eller efterafgrøder
	<i>Teknologi 6.13</i> Radrenser	<i>Teknologi 4.1</i> Radrenser til effektiv bekæmpelse af ukrudt mellem rækkerne med sådstyr til mellem- eller efterafgrøder
	<i>Teknologi 6.14</i> Optrækning og blotlægning af rodukud	<i>Teknologi 4.3</i> Redskab til frilægning af udløbere af rodukud
<i>Indsatsområde 7:</i> Reducere pesticidforbruget i kartoffelavl	<i>Teknologi 7.1</i> To-rækket topkuser/aftopper og toptrækker kombineret med rodooverskæring	
	<i>Teknologi 7.3</i> Stængelknusning kombineret med tildækning	
	<i>Teknologi 7.4</i> Fire-rækket aftopper/topkuser og fladebrænder	
	<i>Teknologi 7.5</i> Seks-rækket aftopper/topkuser og fladebrænder	
	<i>Teknologi 7.6</i> Kartoffelradrenser	<i>Teknologi 4.9</i> Stjernerullerenser til kamdyrkningssystemer
	<i>Teknologi 7.7</i> Kartoffelradrenser med variabel ramme	
	<i>Teknologi 7.8</i> Ukrudtsrensning og vækststandsning	
<i>Indsatsområde 8:</i> Reducere pesticidforbruget i gartnerier	<i>Teknologi 8.1</i> Enkelt-rækket markise over frugt og bær	<i>Teknologi 3.2</i> Markiser (regntag) til beskyttelse mod regn i enkeltrækker
	<i>Teknologi 8.2</i> Fler-rækket markise over frugt og bær	<i>Teknologi 3.3</i> Markiser (regntag) til beskyttelse mod regn i flere rækker
	<i>Teknologi 8.3</i> Tunneler	<i>Teknologi 3.11</i> Dyrkningstunnel til

	eller plasthus - bær	beskyttet produktion
	<i>Teknologi 8.4</i> Tunneler eller plasthus - grøntsager	<i>Teknologi 3.11</i> Dyrkningstunnel til beskyttet produktion
	<i>Teknologi 8.5</i> Lugerobot til ukrudtsbekæmpelse	<i>Teknologi 3.15:</i> Robotbaseret såning og ukrudtsbekæmpelse
	<i>Teknologi 8.9</i> Enkelt-sidet maskine til mekanisk ukrudtsbekæmpelse - frugt og bær	
	<i>Teknologi 8.10</i> To-sidet maskine til mekanisk ukrudtsbekæmpelse - frugt og bær	
	<i>Teknologi 8.11</i> Enkelt-sidet maskine til mekanisk ukrudtsbekæmpelse - planteskoleplanter	
	<i>Teknologi 8.13</i> Klimastation til varsling af sygdomme og skadedyr - grøntsager	
	<i>Teknologi 8.14</i> Klimastation til varsling af sygdomme og skadedyr - frugt og bær	
	<i>Teknologi 8.15</i> Klimastation til varsling af sygdomme og skadedyr - planteskoleplanter	
	<i>Teknologi 8.16</i> Kølerum med kontrolleret atmosfære - grøntsager	<i>Teknologi 3.14:</i> Kølerum med kontrolleret atmosfære
	<i>Teknologi 8.18</i> CA-lagringskasser - grøntsager	<i>Teknologi 3.1:</i> Lagringskasse til CA-lagring
	<i>Teknologi 8.19</i> CA-lagringskasser - frugt og bær	<i>Teknologi 3.1:</i> Lagringskasse til CA-lagring